

COM PODEM ACOMPANYAR LA LECTURA DES DE CASA?

Jaume Centelles

Aprendre a llegir demana temps!

Llegir, aprendre a llegir, no és fàcil, suposa un esforç considerable per als infants perquè es posen en marxa uns mecanismes mentals i físics complexos. Llegir és "comprendre", que és diferent a "dir" el que està escrit al text.

Totes les hores dedicades a aprendre a llegir proporcionen uns beneficis immensos perquè amb la lectura el nen entén que les paraules li expliquen històries de manera ràpida i directa i pot entrar en mons imaginaris, conèixer realitats, llocs i pensaments diversos.

La lectura també dona accés al saber, afavoreix el coneixement de la nostra llengua, enriqueix el vocabulari i, sobretot, proporciona moments plaents perquè ajuda a descobrir nous universos, proporciona bastides per combatre les pors i la soledat i ens acompanya en el viatge que és la vida, amb la mirada neta i l'esperit despert.

Aquest viatge l'infant no el pot fer sol, necessita l'acompanyament de l'adult, del pare o la mare que li mostri estratègies per veure com funciona això de la lectura. Algunes de les estratègies útils per descodificar i comprendre un text escrit són **la lectura compartida, la lectura guiada i la lectura en veu alta.**

Lectura compartida

Una molt bona estratègia és el que s'anomena «lectura compartida» i s'utilitza amb els nois i noies que comencen a llegir o tenen dificultats. Per ajudar-los, cal la col·laboració d'un lector sensible, competent, que mostri com llegeix, que faci de model i, a més a més, verbalitzi els recursos que fa servir. El pare, la mare o l'adult que acompanya fa com si fos la primera vegada que s'enfronta al text i explica en veu alta com se les empenca per entendre'l.

Amb la lectura compartida, els nens aprenen, en primer lloc, a observar i relacionar amb altres lectures conegudes els indicis que una mirada atenta de la portada i dels detalls que hi apareixen (el títol, les lletres, la identificació de les paraules, les imatges, etc.) els ofereix. La primera trobada amb el llibre també serveix per establir el propòsit de la lectura (aprendre i les normes d'un joc, resoldre un enigma, gaudir d'un poema, etc.), per prendre consciència i predisposar-se emocionalment a llegir.

La lectura compartida també ajuda a formular hipòtesis i prediccions sobre el contingut del text, a llegir en veu alta, a comprendre la narració i adquirir diverses destreses com la descodificació, identificació de paraules, desenvolupament del vocabulari, identificació de signes de puntuació i d'aspectes ortogràfics, etc.

La lectura d'un mateix text requereix, aproximadament, de tres a cinc sessions de quinze o vint minuts cadascuna. Dedicar una setmana al mateix llibre és ideal.

Convé crear un ambient càlid, de confiança, perquè el nen se senti estimulat. El pare, la mare o l'adult que acompanya ofereix un model de lectura fluida i expressiva mentre ambdós van seguint el text amb el dit a mesura que s'avança. D'aquesta manera el nen pren consciència de l'ordre d'esquerra a dreta i estableix una correspondència entre les paraules escrites i les dites.

Es tracta d'introduir i reforçar les habilitats que ajudin els infants quan hagin d'aplicar-les, més endavant, en la lectura individual.

El recorregut que es fa durant les sessions de lectura, normalment és així:

L'adult mostra el llibre i estimula l'infant perquè expressi les seves prediccions, descrigui el que observa, identifiqui el tipus de text i activi els seus coneixements previs.

Després, el pare, la mare o l'adult llegeix amb fluïdesa i entonació natural el text, resseguint les paraules amb el dit, mentre l'infant l'observa.

Seguidament, se'l convida a llegir en veu alta, encara que se senti insegur o tingui dificultats.

Es formulen algunes preguntes per donar suport a la comprensió del text i per verificar les prediccions que el nen hagi fet abans de la lectura.

Es pot repetir la lectura del text amb ritmes diferents, donant a l'activitat un caràcter lúdic (llegir amb veu "cansada", "alegre").

La conversa, la lectura del que diu el text i l'observació dels detalls que hi ha a les imatges proporcionen pistes per entendre la història.

Es tracta de llegir junts, sense pressions, compartint i construint el significat de forma plaent i amb èxit. Aprenent.

A les sessions de repetició, prèviament podeu tapar algunes paraules del text amb notes adhesives, en funció del que es vulgui recordar o comentar: els articles, la concordança, els temps verbals, etc. Convideu el nen a predir les paraules tapades.

En resum...

La lectura compartida permet a l'infant:

Observar com els adults llegeixen.

Gaudir d'unes lectures autèntiques.

Augmentar la seva participació activa.

Assegurar l'aprenentatge i l'ús de diverses estratègies per a la lectura i la comprensió lectora.

Involucrar-se en l'anàlisi i la discussió dels continguts, dels valors i les emocions que transmeten les històries.

Entendre la relació entre lectura i escriptura.

Prendre consciència del que s'està fent i aprenent.

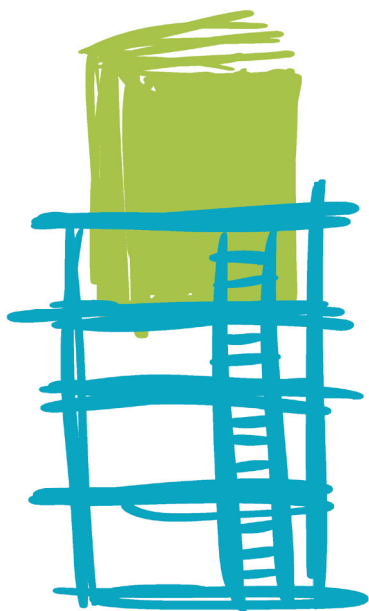
Viure el fet lector sense pressions, acompanyats, feliços.

Lectura guiada

Quan els vostres fills ja tinguin certa desimboltura amb la lectura compartida podeu fer un pas més en el camí de la lectura autònoma i individual i aplicar la «lectura guiada», una estratègia en què el suport del pare o la mare va disminuint i limitant-se a formular interrogants, fent-li veure el significat d'una paraula determinada, contribuint a la comprensió del text, conversant posteriorment sobre el que es llegeix.

Per descriure aquest guiatge, se sol usar la paraula «bastida». És una metàfora que ve de la indústria de la construcció. Es refereix a la forma en què les bastides sostenen les persones que estan aixecant un edifici. Les bastides es retiren quan l'edifici és capaç de sostenir-se de forma independent. De manera similar, els pares o mares que guieu heu d'oferir suports per entendre una narració (explicant el vocabulari nou, ressaltant les característiques del text, recordant prediccions anteriors, observant si les il·lustracions ofereixen pistes, etc.) Quan s'han assimilat les estratègies practicades, es retira el suport o bastida i el nen o la nena passa a experimentar la lectura individual, independent.

En la lectura guiada, es llegeix en silenci, individualment, i després es conversa per verificar la comprensió del text i comparar opinions i punts de vista. El nen o el pare explica el que s'ha llegit i l'altre valora si el que ha dit és correcte o no i ho corregeix, si cal.

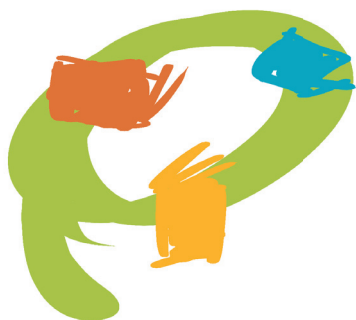

Lectura en veu alta

Llegir en veu alta és una activitat que afavoreix la pronunciació, enriqueix el vocabulari i enforteix els lligams afectius dels infants amb els adults perquè és compartida i agradable.

Dedicar una estona diàriament a llegir en veu alta ajuda a aprendre millor i a memoritzar paraules, frases i conceptes. També afavoreix la capacitat de parlar correctament i expressar-se amb estructures gramaticals ben construïdes i fer que el relat s'entengui fàcilment.

Si sou vosaltres qui llegiu, els vostres fills activen la imaginació i, alhora, creen els seus propis escenaris on passen les històries, molt millor que si se'ls mostren les imatges. Sentir els pares llegir amb entonació —en definitiva, vivint com si fossin els protagonistes del relat—, les aventures que hi ha en els llibres, és un exercici entretingut que impulsa els infants a voler imitar-los i ser ells mateixos, també, lectors en veu alta.

La lectura en veu alta és una bona manera d'adquirir coneixements, de superar les pors a parlar en públic i a tenir més confiança en un mateix. Va molt bé gravar el que es llegeix i després tornar-ho a escoltar.

No hi ha receptes miraculoses per contagiar el gust per la lectura. Per aconseguir-ho ens caldrà confiança, paciència i constància, predicar amb l'exemple i sumar complicitats per fer del llibre un objecte quotidià interessant i atractiu.

Jaume Centelles. Mestre, ha treballat durant 40 anys a l'escola Sant Josep-El Pi de l'Hospitalet fent diverses tasques, especialment a l'educació infantil i com a responsable de la biblioteca escolar. Des del mes de setembre de 2013 està jubilat, que vol dir que ha fet un pas enrere i ha deixat la trinxera de l'aula, però continua lligat al món de l'educació. Col·labora amb la revista «Guix» i amb el programa de ràdio «L'ofici d'educar». Participa en el grup de treball «Passió per la lectura» adscrit a l'Associació de Mestres Rosa Sensat. jaumecentelles.cat

Creiem que el coneixement s'ha de compartir. Per això fem servir una llicència **Creative Commons Reconeixement 4.0 Internacional (by)**. Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear a partir del material per a qualsevol finalitat els continguts propis d'aquesta publicació, fins i tot amb una finalitat comercial, i només us demanem que en reconegueu l'autoria de la creació original.

© Fundació Jaume Bofill, 2020
Provença, 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat
www.fbofill.cat
Autoria: Jaume Centelles
Edició: Lecxit. Fundació Jaume Bofill.
Disseny i maquetació: Albert Pérez